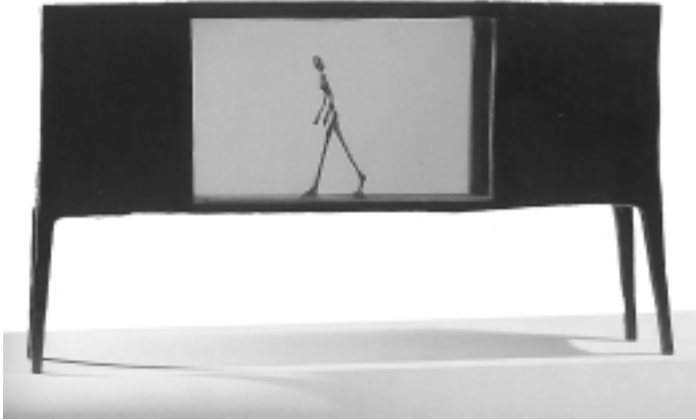

NOTICIARI ACADÈMIC

NOTICIARIO ACADÉMICO

Primeres jornades de recerca al doctorat

Els passats dies 25, 26 i 27 de gener es van celebrar, a la Facultat de Ciències de la Comunicació, les Primeres Jornades de Recerca al Doctorat, organitzades pels representants dels estudiants del Programa de Doctorat en Periodisme i la Vicedirecció d'Activitats Acadèmiques del Departament de Periodisme.

Aquestes jornades neixen amb la voluntat de crear un marc de reflexió i debat on els alumnes predoctorals puguin intercanviar entre ells i amb els professors del Departament experiències i opinions sobre els seus interessos i projectes d'investigació.

L'eix de les jornades van ser les taules temàtiques, moderades en tots els casos per professors del departament especialistes en cada àmbit de recerca. Es van organitzar un total de sis taules, a l'entorn dels temes següents: política i estructura de la comunicació, metodologia de la investigació en comunicació, política i mitjans de comunicació, societat informacional, interculturalitat i productes culturals.

La participació dels estudiants, com a ponents, va ser més baixa de l'esperada, però, amb tot, es pot dir que el nivell de les tretze ponències presentades va ser força bo i, sobretot, que l'ambient de debat i reflexió que va anar sorgint a l'entorn de cada tema va ser enriquidor per a tots i totes els assistents.

A banda de les taules temàtiques, el calendari de les jornades va integrar dos fòrums: un sobre metodologia de la investigació en comunicació i un altre que els representants dels estudiants van anomenar «Teràpia de grup per a tesisistes». En el primer cas es va cercar un intercanvi d'idees i propostes sobre tècniques i mètodes d'investigació en comunicació, mentre que la «Teràpia per a tesisistes» va crear-se perquè els estudiants que estan realitzant actualment la tesina o la tesi intercanviessin idees, dubtes, angoixes, problemes..., i en general tota l'experiència que suposa estar realitzant un treball de recerca. Sens dubte, la teràpia va ser un bon espai per promoure el contacte entre estudiants, i per conèixer què estan treballant els altres alumnes i professors de la facultat.

Les taules temàtiques van comptar amb la participació de dos o tres ponents cadascuna. En total van ser tretze les ponències que es van presentar. La primera taula, *Política i estructura de la comunicació*, va ser moderada per la professora Maria Coromines, i va comptar amb la participació de Josep Àngel

Guimerà i Vicenç Rabadán. Un cop introduït el tema per part de la moderadora, que es va centrar sobretot en l'actual revifada de l'interès per l'estructura i les polítiques de la comunicació, el primer ponent va introduir el tema de la Televisió de Proximitat, un concepte que es comença a utilitzar a finals de la dècada dels noranta i que té com a precursors Miquel de Moragas i Bernat López, professors de la facultat, entre d'altres investigadors. Tal com va explicar Guimerà, «televisió de proximitat» és un concepte que caldria revisar, perquè es refereix a massa coses, amb el risc d'acabar referint-se a res en concret. Per això, l'alumne de doctorat va exposar la proposta de distingir, dins de l'anomenada «televisió de proximitat», entre televisió primària —locals i comarcals— i televisió secundària —autonòmiques—. Una altra possible tipologia és la que distingeix entre televisió de proximitat regional —TV3 i Canal 33— i televisió de proximitat infraregional —televisions locals—. La ponència de Vicenç Rabadán va suposar un gir temàtic important, però sempre en l'àmbit de les polítiques i les estructures de la comunicació. Rabadán va parlar de la premsa municipal, i va exposar el seu projecte de tesina, que analitza el paper d'aquest tipus de publicacions en el període 1979-1999. La premsa municipal, és a dir, la que realitzen els ajuntaments, és un objecte d'estudi molt ampli, per la qual cosa Rabadán va exposar algunes de les possibles àrees de estudi relacionades amb el tema: la comunicació política en l'àmbit local, la hibridació entre la informació i la propaganda i la relació entre la gestió institucional i la participació ciutadana. La hipòtesi de la recerca de Vicenç Rabadán, tal i com va quedar palès al llarg de la ponència, és que certes publicacions de premsa municipal exerceixen més aviat un paper de premsa local.

La segona taula va tenir com a tema la *Metodologia d'investigació en comunicació*, i va ser moderada per Maria Dolores Montero, també professora de la facultat. Els ponents van ser Anna Clua, Josué Amoraga i Claudio Flores. Anna Clua va parlar sobre el debat metodològic existent en l'àmbit dels estudis de la recepció dels mitjans, un tema que ja ha desenvolupat en la seva tesina i en què continua treballant de cara a la tesi doctoral. Després de fer un breu recorregut històric dels estudis sobre recepció, centrant-se sobretot en la transició dels efectes a la recepció dels mitjans, la ponent va exposar les principals diferències entre les metodologies qualitatives i les metodologies quantitatives, i va referir-se a aquest antic debat com a una ortodòxia que limita molt les recerques. Saber els potencials i les limitacions de la metodologia que emprem en les nostres recerques és, tal com va explicar Anna Clua, primordial a l'hora d'investigar. Josué Amoraga va exposar una ponència sobre la importància de la teoria en les recerques de caràcter pràctic. Amoraga va parlar, entre d'altres coses, de la necessitat de sotmetre a crítica el llenguatge que utilitzem i, al llarg de tota la ponència, va criticar els fonaments de l'inductisme, que, segons ell, ignoren totes les teories prèvies. La ponència de Claudio Flores va girar a l'entorn de la metodologia qualitativa, i l'alumne va reiterar la importància de delimitar molt bé l'objecte d'estudi de la recerca. La moderadora va concloure aquesta segona taula reflexionant a l'entorn de la importància de les preguntes i les hipòtesis que formulem en qualsevol investigació, i va remarcar

també la necessitat de sotmetre la metodologia escollida a l'autocrítica del propi investigador.

El segon dia de les Jornades de Recerca al Doctorat es va iniciar amb la tercera taula, que va dur per títol *Política i mitjans de comunicació*. Moderada pel professor i director del Departament, Lluís Badia, aquesta taula va comptar amb la presència dels alumnes Rodrigo Gómez, Aimée Vega i Maricela Portillo. El moderador va introduir el tema, centrant-se especialment en el que s'anomena «esfera pública mediàtica» i en la idea que els mitjans de comunicació de massa determinen la percepció que els ciutadans tenen de la vida política. Badia va criticar, entre d'altres coses, el predomini de la investigació quantitativa en la recerca sobre comunicació política, la manca de contacte que aquesta àrea temàtica manté amb d'altres tradicions d'investigació més qualitatives i la simplificació que suposa parlar de Democràcia Mediàtica, un concepte en alça a l'actualitat. Rodrigo Gómez va exposar els resultats d'una recerca sobre el tractament de les eleccions a Mèxic per part dels informatius de dues de les principals cadenes de televisió mexicanes. La ponència d'Aimée Vega es va centrar en un estudi sobre les mestresses de casa com a públic durant les campanyes electorals mexicanes, tema que continua treballant per a la tesina i la tesi doctoral. Per últim, Maricela Portillo va exposar el tema dels processos de construcció de l'opinió pública.

La taula sobre *Societat informacional*, moderada pel professor Joan Manuel Tresserras, va tenir com a ponents els alumnes de doctorat Cossette Castro i David Domingo. Cossette Castro va centrar la seva exposició en la relació entre la televisió i Internet com a eines educadores. La ponència de David Domingo va girar a l'entorn dels canvis en les rutines de producció que ha suposat la irrupció d'Internet en l'actual societat global. Domingo va plantejar el debat de si la premsa electrònica, mitjà en el qual centra la seva recerca, suposa una nova forma de fer periodisme o és només una evolució del periodisme actual.

El darrer dia de les Jornades de Recerca al Doctorat, dijous 27 de gener, va començar amb la taula *Interculturalitat*, moderada per Miquel Rodrigo. Les participants en aquesta taula van ser dues: Beatriz Morocco i Marta Rizo. Abans de donar pas a les ponents, Miquel Rodrigo va introduir el tema de la interculturalitat, i va remarcar la importància actual d'aquest objecte d'estudi, que va definir com a símptoma de crisi de la modernitat. Beatriz Morocco va parlar de la figura del delinqüent a la premsa, i va oferir les bases teòriques per tal de dur a terme una anàlisi històrica d'aquest tema. Per la seva banda, Marta Rizo va exposar una proposta d'anàlisi del discurs sobre l'immigrant als informatius televisius, centrant-se sobretot en l'anàlisi crítica del discurs com a postura teòrica adequada i en la importància de revisar els conceptes de multiculturalitat i interculturalitat —sovint confosos—, en un moment en què la societat catalana ha esdevingut un important focus d'immigració.

Productes culturals va ser el títol de la darrera taula d'aquestes primeres Jornades de Recerca al Doctorat. En aquest cas, només es va presentar una única ponència. El moderador, Albert Chillón, va parlar de la mala època que viuen els enfocaments culturalistes en l'estudi dels mitjans de comunicació.

Les causes, segons Chillón, són la racionalitat tecnològica que domina el camp de la recerca en comunicació, el predomini dels enfocaments pràctics i pragmàtics i el poc espai cedit per a la crítica i la reflexió. La ponent, Susana Arias, va parlar del concepte d'esdeveniment, i va centrar la seva exposició a explicar com es legitima un esdeveniment i qui té el poder per fer-ho. Paul Ricoeur i Marshall Sallins van ser els dos referents teòrics en què va basar la seva ponència.

El desenvolupament de les Primeres Jornades de Recerca al Doctorat va ser molt satisfactori, tot i que el nombre de ponències presentades va ser menor de l'esperat. La varietat de les taules temàtiques, així com els debats i els intercanvis d'idees i opinions sorgits tant als fòrums com a les mateixes taules temàtiques, van ser les claus de l'èxit d'aquestes jornades. L'intercanvi entre els alumnes, i entre alumnes i professors va ser tot un fet, i això ens fa pensar en la possibilitat de realitzar unes segones jornades.

*J. Àngel Guimerà
David Domingo*